

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : 84832410.610-[2013-7/19433] 477 28656 22 NİS 2013

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01/04/2013 tarihli ve 43452547-120.00-116020 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Gaziantep Milletvekili Sayın Ali SERİNDAG tarafından verilen 7/19433 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (3 sayfa)

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Gaziantep Milletvekili Sayın Ali SERİNGİ tarafından verilen 7/19433 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar.

Sorular :

Türkiye'nin son iki yılda izlediği Suriye politikası, Türkiye'nin genel ekonomik girdilerinin yanı sıra özellikle de sınır illerini olumsuz olarak etkilemiştir. Gelişmelerden en olumsuz etkilenen illerimizden biri de Gaziantep'tir. 23 Ocak 2012 tarihinde verdiğim yazılı soru önergesinde de bu konuda sorduğum sorulara Ekonomi Bakanı Sayın Zafer Çağlayan 17 Şubat 2012 tarihinde 4 sayfalık bir cevapla "zararı önlemek için aldıkları tedbirleri sıralamış ve özellikle "ihraç taşımaları" ile ilgili olarak da "Mersin-İskenderiye Ro-Ro hattı projesini" örnek olarak vermişti.

Sayın Çağlayan'ın ilgili cevabından bir yıl sonra, gerek yapılan araştırmalardan, gerekse de Gaziantep esnafının şikayetlerinden anlaşıldığı kadarıyla Gaziantep ekonomisinin zararı büyüterek devam etmektedir.

Nitekim, Uluslararası Ortadoğu Barış Araştırmaları Merkezi'nin, Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nin desteğinde "Türkiye ile Suriye arasındaki krizin Gaziantep ve Hatay bölgesi ekonomileri üzerindeki etkileri" başlıklı çalışma bunu gösteriyor.

İlgili çalışmaya göre Türkiye ve Suriye arasında 2012 sonu itibarıyla 5 milyar Dolar'a çıkartılması hedeflenen ticari hedefe ulaşmak bir yana, Suriye'ye karşı izlenen politikalardan dolayı, hem genel ekonomimizi hem de Gaziantep ve Hatay başta olmak üzere Suriye ile sınırı olan bütün illerimizi çok olumsuz etkilemiştir.

Bu nedenle;

- 1) Hükümetinizin Suriye politikalarından dolayı Türkiye ekonomisinin kaybı toplam ne kadardır?
- 2) Sınır ticaretinden dolayı Gaziantep, Kilis, Mardin ve Hatay illerinde ekonomik kaybın yaklaşık 2 milyar dolar olduğu doğru mudur?
- 3) Sınır ticaretinin durma noktasına gelmesi, sınır ticaretiyle geçiminin sağlayan binlerce ailenin de ekonomik sorunlar yaşamasına yol açmıştır. Bu konudaki önlemlerinizi nelerdir?
- 4) Rakka'da kurulan çimento fabrikasının ve Asi nehri üzerindeki 280 milyon Avro'luk yatırımın durduğu, Halep ve Şam'da yapılan Türkiye menşeli otellerin, El-Şeyh Nacar Sanayi bölgesinde üretim yapan Gaziantep merkezli fabrikaların durumunun belirsiz olduğu doğru mudur?
- 5) Kriz devam ettiğine göre Suriye'ye yatırım yapmış 150 civarındaki Gaziantep merkezli firmanın akıbeti ne olacaktır? Bu firmaların şu anki zararlarının 250-300 milyon Dolar civarında olduğu doğru mudur?
- 6) Yukarıda adı geçen raporda belirtildiğine göre Gaziantep'li işadamları, Suriye ile sorun yaşamasa, yalnızca Gaziantep'le Suriye arasındaki ticaretin yıllık 1 milyar Dolar'a ulaşacağı, Gaziantep ekonomisine büyük katkı sağlayacağını ve Gaziantep'te şu anda yüzde 16 civarında seyreden işsizliğin de önemli ölçüde azalacağı iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur?
- 7) Yıllara göre değişse de yıllık ortalama 450 bin ticari aracın ticari olarak giriş çıkış yaptığı Suriye ve Suriye üzerinden taşımacılık şu anda ne durumdadır? Ayrıca, geçtiğimiz yıl örnek verdiğiniz "Mersin-İskenderiye Ro-Ro hattı" veya "alternatif ulaşım yolları" ne durumdadır?

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Cevaplar:

Firmalarımızın Suriye’de yaşanan olaylardan kaynaklanan mağduriyetlerinin ortadan kaldırılması adına Bakanlığım koordinasyonunda gerçekleştirilen çalışmalar aşağıda özetlenmektedir.

Firmalarımızın karşılaştığı sorunları ve uğradıkları zararları tespit etmek üzere Ekonomi Bakanlığı bünyesinde Suriye İzleme Masası kurulmuş olup firmalardan gelen bilgiler doğrultusunda firma sorunları İzleme Masası tarafından yakından takip edilmektedir.

Bakanlığım koordinasyonunda yürütülen çalışmalar neticesinde Suriye’deki olaylar nedeniyle zarara uğramış firmalarımızın tahakkuk aşamasındaki vergi borçları ile 6111 sayılı Kanun kapsamında geçmişten gelen vergi borçlarının mücbir sebep çerçevesinde ertelenmesi imkânı getirilmiştir.

Suriye’de faaliyette bulunan işverenlerimizin bu ülkedeki işyerlerinden kaynaklanan SGK prim borçları ile aynı işverenlerimizin Türkiye’de bulunan diğer işyerlerinden kaynaklanan SGK prim borçlarının mücbir sebep çerçevesinde ertelenmesi imkânı getirilmiştir.

Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredis (YDMHKK) Programı kapsamında, Suriye’de iş yapan müteahhitlik firmalarının yanı sıra, Suriye’de yerleşik ulusal ve/veya uluslar arası işverenlerden iş almış taşeron firmalar ile müşavirlik firmalarına da, 25 milyon ABD Dolarına kadar 1,5 yıl geri ödemesiz olmak üzere, 3 yıl vadeli TL ve döviz kredis kullanma imkânı getirilmiştir. Ayrıca, YDMHKK Programında firmalardan talep edilen banka teminat mektubu tutarlarında 24/04/2012 tarihinden itibaren indirimle gidilmiştir. Söz konusu değişikliğin, Suriye’deki alacakları için köprü finansmanına başvuracak müteahhitlik firmalarına gerekli teminat mektubunun temininde kolaylık sağlaması hedeflenmektedir.

Suriye’ye ihracat taahhüdüyle kullanılmış, halen kredi riski açık kısa vadeli ihracat kredileri (Reeskont Kredis hariç) ile Suriye’ye yapılan uluslararası taşımacılık hizmetleriyle taahhütleri kapatılacak halen riski açık Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredilerinin gelecek vadelerinin, talep edilmesi halinde, teşvik mevzuatında öngörülen sürelerle bağlı kalmak üzere uzatılmasına imkân sağlanmıştır.

“Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 21 Eylül 2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Getirilen düzenleme ile firmalarımız Suriye ile ilgili olarak almış oldukları kredileri çok daha uygun koşullarda yapılandırabileceklerdir. Ayrıca, yeniden yapılandırma kapsamında ilave kredi kullandırılması halinde bu krediler için özel karşılık ayrılması da bankaların ihtiyarına bırakılmıştır.

Suriye üzerinden transit geçiş yapılarak Ortadoğu ve Körfez ülkelerine gerçekleştirilen karayolu ile uluslararası taşımacılık faaliyetlerinin; kesintisiz olarak alternatif güzergâhlardan sürdürülebilmesi ve anılan ülkelere yönelik karayolu ile yapılan ihraç sevkiyatlarımızın aksatılmaması amacıyla Bakanlığım koordinasyonunda ilgili kamu ve özel sektör kuruluşları ile çeşitli çalışmalar yürütülmüş ve Mısır

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

makamları ile yapılan görüşmeler neticesinde, ülkemiz ile Mısır limanları arasında Ro-Ro hatları tesis edilmiştir. Bu çerçevede, söz konusu hatlar aracılığıyla taşınan Türk TIR'larının Kızıldeniz üzerinden Suudi Arabistan'a ve buradan da Körfez ülkelerine ulaşımına imkan sağlanmıştır.

Bu hatlar hâlihazırda, ülkemizin Mısır üzerinden Körfez ve Ortadoğu ülkelerine yönelik ulaşımımızda etkin bir şekilde kullanılmakta olup daha önceden Suriye üzerinden yapılan transit taşımacılığa önemli alternatif güzergâh olmuştur. Bu hatlar aracılığıyla, daha önceden Suriye üzerinden transit geçerek ulaştığımız başta Suudi Arabistan olmak üzere, Ürdün, BAE, Katar, Bahreyn gibi ülkelere yönelik ihracatımızın kesintisiz olarak sürdürülmesi sağlanmıştır. Aynı zamanda, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgemizde taşımacılık sektörü ile iştigal eden firmalarımızın, Suriye krizine bağlı zararları mümkün olduğu ölçüde asgariye indirilmiştir.

Bu çerçevede; Mersin Limanı ile Mısır'ın Port Said Limanı arasındaki Ro-Ro seferleri ilk olarak 26 Nisan 2012 tarihinde başlatılmıştır. Port Said Limanı'na ulaşan Türk TIR'ları buradan Mısır'ın Kızıldeniz'deki limanlarına ulaşmakta, buradan yine Ro-Ro hatları vasıtasıyla Suudi Arabistan'ın Duba Limanı'na ulaştırılmaktadır.

Anılan hatların başlangıç tarihi olan 26 Nisan 2012 tarihinden bu yana, söz konusu hatlar vasıtasıyla toplam 9.388 Türk TIR'ı Suudi Arabistan ve Suudi Arabistan üzerinden Körfez ülkelerine taşıma gerçekleştirmiştir.

Diğer taraftan, Lübnan'ın sadece Suriye ve İsrail'e kara sınırı olması nedeniyle bu ülke ile de gerçekleştirilen müzakereler neticesinde Taşucu-Trablus (Lübnan) Ro-Ro Hattı 8 Haziran 2012 tarihi itibarıyla devreye alınmış ve bu hat aracılığıyla da, bugüne kadar toplam 2.283 Türk TIR'ı Lübnan'a taşıma yapmıştır.

Son olarak, Gaziantep'in Suriye ve dünya ile gerçekleştirdiği dış ticarete ilişkin son beş yıllık veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Suriye'deki çatışma ortamının Gaziantep'in Suriye ile mevcut ticaretinde bir gerilemeye yol açtığı görülmekle birlikte ekonomisi dünya ile entegre durumdaki Gaziantep'in tüm dünya ile ticaretinde hızlı bir artış kaydedilmiştir.

Gaziantep'in Dış Ticaret Verileri

	2008	2009	2010	2011	2012
Suriye'ye İhracat (milyon \$)	122	107	118	98	53
Dünyaya İhracat (milyon \$)	3.249	2.960	3.587	4.885	5.843
İhracatta Suriye'nin payı (%)	3,8	3,6	3,3	2,0	0,9
Suriye'den İthalat (milyon \$)	26	26	67	55	9
Dünyadan İthalat (milyon \$)	2.780	2.116	3.424	4.754	5.049
İthalatta Suriye'nin payı (%)	0,9	1,2	2,0	1,2	0,2

Kaynak: TÜİK